

չենք հաւատալ այն թեթեամիտ պիսիմիստներին*)։ որոնք վստահա-
նումեն հաստատել թէ Քրանսիայի դերը Եւրոպայի պատմութեան մէջ
արդէն վերջացել է, ուրեմն և Փարէզ էլ արդէն ասել վերջացրել է իւր
երգը թէ, եթէ ոչ այսօր, գէթ վաղը որ և իցէ Եւրոպական մայրաքա-
ղաքներից (գիցուք Բեռլինը) կը բռնի Փարիզի տեղը և կը դառնայ Եւրո-
պայի և բոլոր աշխարհի համար տիպար, իրբն գերի՝ իրան հետեւեցնե-
լով նոցա, թէ լաւ բաների մէջ թէ վատ, թէ մեծ բանի մէջ և թէ չնչին,
— Ո՛չ. ամեն ոք, որ ճանաչումէ Փարիզին և Փարիզացիներին, որ ճա-
նաչումէ Քրանսիային, մինչև անգամ առանց կողմնապահութեան
պէտք է խոստովանուի, որ այդ անկարելի է։ Թէ Քրանսիան դեռ որ-
քան տեսակ տեսակ թշուառութեանց և յուզմանց տակ ընկնելու ևս
լինի, պէտք է եւրոպական քաղաքականութեան մէջ այն տեղը բռնի,
որը սակաւիկ ընդհատուելով, պատկանումէր նորան, մշտական երկու
դար ընթացքում, և թէ հետեւաբար, և Փարէզը, դեռ շատ նրկար մի-
ջոց իր անդրանկութիւնը և առաջնութեան դերը չի զիջանի տալ ոչ մի
եւրոպական մայրաքաղաքների։

(Թարգմ.) Զ. Տ. Չաքարեանց։

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ԱԲԵԼԻ.

(Շարունակութիւն, որտեղ Սերգեյ Ն. Գ.)

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ Բ.

ՏԵՍԱՐԱՆ ԱՌԱՋԻՆ.

(Հոգնոցի տակ փռուած են կանաչ խոտեր և ծաղիկներ՝ առ պտուղ-
ներ։ Շուրջ բազմել են, Ագամ ու Եւայ մէջ տեղ, աջ կողմը՝ Կային, Մի-
հալայ ու Ենոփք, իսկ ձախ կողմը՝ Եւայի մօտ, Աբէլ, և Թիրզայ.)

ԱԳԱՄ.

Իմ սիրելի որդիք, տեսէք թէ ինչպէս է ցնծութիւնը թագաւորել
ամենքիս գէմքի վերայ, որ արդիւնք է երկնային առաքինութեան, այ-
սինքն մաքուր խղճի և սիրոյ. իմացէք որ այդ առաքինութիւնը մեզ
Աստուծոյ տեսութեան կրկին պէտք է արժանի անէ. ընդ հակառակն

(*) Պիսիմիստ, Այն մարդն է, որ բոլորը տեսնումէ վատ կողմից, եւ հաստա-
տումէ, թէ ամեն բան աշխարհի մէջ դէպի վատն է ընթանում. նորա հասկացողու-
թիւնները ուղղակի հակադէր են Օպտիմիստի հասկացողութիւնների հետ, որը հակա-
միտ է ամեն բանի մէջ, լաւը տեսնելու եւ մտածելու, որ ամեն բան դէպի լաւն է ըն-
թանում աշխարհումը, յիշան, թարգմ.

ատելութիւնն ու նախանձը մեզ խաւարի անդունդի մէջ կը ձգի և Աստուծոյ տեսութիւնից բոլորովին կը զրկի:

ԵՒԱՅ.

Ազամ, ո՞վ կը հաւատար որ այս չափ բարիք պիտի պատահին մեզ այս երկրի վերայ՝ ուր բնակելու դատապարտուեցինք. ո՞հ, ո՞րչափ թշուառ էինք, երբ առաջին անգամ միայնակ այս լայնատարած ամայի երկիրն ընկանք:

ԱԳԱՄ.

Փառք և գոհութիւն Աստուծոյ, ո՞ր գիտէ տակաւին ի՞նչ բարիք տնօրինել է նա մեր համար, որ խոստացաւ կնոջ Զաւակի ձեռք ջախջախել օձի գլուխը:

ԱՅԷԼ.

Սիրելի ծնողք իմ, աղաչում եմ, այս ուրախագիթ և հանդիսաւոր երեկոյ վերստին շնորհ արա պատմել մեզ ձեր անցեալ օրերի պատմութիւնը, թէ ի՞նչպիսի կեանք անցկացրիք այս ամայի երկրի վերայ առաջին անգամ բնակելով. Հայր, մենք արդէն միտքներս լաւ պահել ենք ձեր այն պատմութիւնը. թէ ի՞նչպէս քեզ յանկարծ մի զուարճալի պարտիզի մէջ գտար և առաջին անգամ բանականութեանդ բարբառով արտասանեցիր Աստուած, թէ ի՞նչպէս ամենայն նորաստեղծ անասուններ Աստուծոյ հրամանաւ քեզ մօտ եկան և նոցա բնութեան յարմար անուններ զրիւր. ի՞նչպէս էիր վայելում դրախտի երջանկութիւնը՝ Աստուծուն դէմ յանդիման տեսանելով. մտքներս է նաև այն պատմութիւնդ, թէ ի՞նչպէս յանկարծ անսովոր թմրութեան մէջ ընկար և զարթնելով տեսար մեր սիրելի մայրը քո մօտ կանգնած, որոյ ձեռքից բռնեցիր և ասացիր. « այս այժմ ոսկր յոսկերաց իմոց և մարմին իմարմնոյ իմոյ. սա կոչեսցի կին զի յառնէ իւրմէ առաւ »: մտքներս է նաև թէ Աստուած ի՞նչ էր պատուիրել ձեզ և ի՞նչպէս չար ու խորամանկ օձը խաբեց մեր մօրը և զրկեց երջանկութիւնից, Սերովբէների ու Քերովբէների բոցեղէն սրով փակուեց ձեր և մեր դէմ դրախտի դուռը մինչև որ կնոջ Զաւակը օձի գլուխը ջախջախի և մեզ այս պանդխտութիւնից կրկին մեր հայրենիքը վերագարծնի: Այս ամէն պատմութիւնը մենք անմոռաց տպաւորել ենք մեր մտքի մէջ, որով միշտ յիշում ենք Աստուծոյ գթութիւնն ու անյիշաւարութիւնը:

ԱԳԱՄ.

Իմ որդիք, ես պարտաւոր եմ միշտ պատմել ձեզ Աստուծոյ արած բարիքն, և դուք ևս ձեր որդւոց և թոռանց աւանդեցէք, որպէս զի նորա սուրբ Անունը միշտ երախտագիտութեամբ և պատկառանք յիշուի. բայց ասա Եւայ, այժմ ո՞ր տեղից սկսեմ պատմութեանս սկիզբն, այն տեղից արեօք, երբ ձեռն ի ձեռն ամօթահար գլխակոր դրախտի դռնից

գուրս ելանք, չըհամարձակելով յետ դառնալ կամ խօսել, այլ լուռ և տխուր՝ դողդոջուն քայլերով վայրենի խոտերի և երբեմն ապառաժուտ քարերի վերայից անցնելով յառաջ էինք գնում՝ չըգիտենալով թէ ո՛ւր պիտի դադարէինք, և ի՞նչ պիտի պատահէր մեզ:

ԵՒԱՅ.

Ադամ, աղաչումեմ, թո՛ղ որ ես պատմեմ այն, ինչ որ կրեցի, կամ զգացի նոյն ժամուն. ա՛հ, երբ դրախտից բաւական հեռանալուց յետոյ սրտապատառ և աղի արտասուօք լանջացդ վերայ ընկայ՝ աչքերս դէպ ի փափկութեան դրախտը դարձնելով՝ խորին հառաչանքիցս լեզուս փակուեց, չըգիտէի ինչ խօսել. մանաւանդ երբ հրեշտակների բոցավառ սուսերը փայլումէին աչքիս առաջ, և խղճահարութիւնս սրածայր փշերի պէս ծակումէր սիրտս, որ պատճառ եղայ իմ և քո թշուառութեան. Ո՛հ, իմ որդիք, սաստիկ հոգնած ու նեղուած, քաղցած ու ծարաւ հասանք մի բլրակի ստորոտը. առաջին անգամ քրտանց աղբիւրի մէջ լողալով, նստայ մի ապառաժի վերայ յուսակտուր, լուռ և տխուր . . .

ԱԳԱՄ.

Թող, Եւայ, ես շարունակեմ. այն բլրակի տակ աղբիւրի մօտ կամեցայ, հաստատել մեր բնակութիւն նոյն գիշերուան համար, ուր մի փոսի շուրջը մօցառներով հիւսեցի, գազանների երկիւղից պատսպարուելու համար, որոնք մեր անհնազանդութիւնից յետոյ նախկին ընտել բարբին հակառակ՝ աչքերով անգամ սարսափ էին սպառնում մեզ, մինչև իսկ տկար բղէզները և մոծակները խայթումէին մեզ, ամեն արարած մեզ թշնամի դառնալով. յանկարծ, նոյն օրը, սև ամպեր պատեցին երկնքի երեսը և սկսաւ երկինք և երկիր սարսափելի և սոսկալի որոտումներով դրդալ. մենք սպասելով մեր կորստեան՝ լեղապատառ գետին փռուեցինք, և ամաչումէինք դիմել գեպի Աստուած և օգնութիւն խնդրել. Երեկոյեան ժամանակ դադարեցին հողմերը, որոտումները և շանթերը, և շատ ծառեր մոխիր դարձնելուց և ապառաժ քարեր ձեղքելուց յետոյ, սկսաւ յորդահոս անձրև, և այն օրը եղաւ մեզ ցուրտ զգալու սկիզբն. ո՛հ, իմ որդիք, անկարող եմ պատմել ձեզ նոյն գիշերուան ահ ու դողն, երևակայութիւնս իսպառ խանգարուած՝ տանջվումէի, ամենայն ինչ աչքիս սուգ զգեցած էր երևում. Առաւօտը նորից փարատուեցին ամպերը և արևը նոր հրաշալի պայծառութեամբ ծագեց, Աստուծոյ՝ մեզ հագուեցած մաշկեակը չորացրեց և ապա սկսեցինք շարունակել մեր ճանապարհը, բայց թէ ուր պիտի գնայինք, անյայտ էր մեզ, ամենայն տեղ օտար էր երևում մեզ. սակաւ մի յառաջ գնացինք, Եւան մի թռչուն գտաւ անշընչացած, զննեց և գոչեց. ո՛հ, ա՛յս է մահը՝ որ Աստուած սպառնացաւ մեզ. ո՛հ, եթէ այս ամայի անապատի մէջ մեր երկուքիցս մին զոհ լինի մահուան, ի՞նչ պիտի լինի կենդանի մնացածի վիճակը, յուսադրեցի իրան և շարունակեցինք մեր ուղին, ներքին աղբեցու-

Թեամբ մի աղբիւրի մօտ՝ հաստատեցինք մեր բնակարանը, և այն օր եղաւ մեզ՝ առաջին անգամ քրտամբ ճաշակել, մեծամեծ դժուարութեամբ քաղելով պտուղներ, որ իւրեանց գեղեցեկութեամբ և համով շատ պակաս էին դրախտի պտուղներին: Նոյն օր դտայ մի խոյ և մի մազի, դոցա մեզ ընկեր արի խրճիթի մէջ: Անցաւ նոյն ամառն, եկաւ աշուն՝ պսակուած դանազան պտուղներով, որ չորացրի ապագային մեզ կերակուել լինելու: հետզհետէ փոխուեց եղանակն, և բնութիւնը սգաւորուեց. ծաղիկները գունաթափուեցին և չորացան. մերկացան ծառերն իրանց պտուղներից և տերեւներից, ձիւնը սպիտակ քօղով ծածկեց երկիրը. երկար միջոց անգործ մնացինք խրճիթի մէջ, մինչև կրկին եկաւ գարունը, և զարգարուեցին բոլոր արարածները նոր կենդանութիւն ստացած: Զուարճութիւնը թագաւորեց բնութեան վերայ. ծնաւ մագին և աւելացաւ մեր կերակրոց վերայ քաղցրահամ կաթն ևս. Աստուծոյ հրեշտակը մեզ մօտ եկաւ, քաջալերեց մեզ Աստուծուն ապաւինել, նաև սեղան շինել և նորածին գառն ողջակէզ անել Նորան, զոր այրեց երկնքից իջած հօւրն ի նշան ընդունելութեան Տեառն:

ԱՅԷԼ.

(Խօսքն ընդ միջեւով) պատուական հայր, ներիր համարձակութեանս. որ պատմութիւնդ ընդհատուեմ, հապա երբ ծնաւ մեր սիրելի եղբայր Վային:

ԱԴԱՄ.

Մի օր, այն ինչ աշխատութենէս դարձայ խրճիթ, տեսայ որ մայրդ քեզ, իմ Վային, փափուկ բրդի մէջ փաթաթած, զիրկն առած ուրախութեան արտասուօք և համբուրիւ գուրգուրումէր, զիրկս առի քեզ, օրհնեցի և յանձնեցի նորա համբերատար խնամոց, սկսար օր ըստ օրէ աճել և զօրանալ, և դեռ նոր սկսած էիր ամսի թերս գնալ, ծնաւ Միհայլան, և դու յայնժամ սկսար ծաղիկներով զարդարել նորա գլուխը և սիրապատար խնդութեամբ համբուրել. յետոյ, Արէլ, դու ծնար և ապա Թիրգան: Արպիսի ցնծութեամբ լցուեց մեր սիրտը, երբ ձեր տղայական խաղերն և հրճուանքները դիտում էինք, և զբաղած էինք խնամել ձեզ, փորձով տեսնելով, որ նորածին մանուկն աւելի խնամոց կարօտ է քան թէ գառն: Օրհնեալ է Տէր, որ այսչափ սքանչելիքներ է գործում և մեզ իսպառ երեսից չի ձգում. Արին պարտաւոր ենք սիրել. միշտ երախտագէտ լինել Նորան և հնազանդել: Սիրելի որդեակք իմ, խնդրումեմ որ դուք նախ սիրէք Աստուծուն և ապա միմեանց՝ ինչպէս ձեր անձն:

ԱՅԷԼ, ԹԻՐԶԱՅ ԵՒ ՄԻՀԱԼԱՅ.

(Առքի վերայ ելնելով համբուրումեն Ադամայ ու Եւայի ձեռները, իսկ Արէլ առումէ) ընդունեցէք ո՛ր պատուական ծնօղք, մեր շնորհակալութիւնը, որ անկարօղ ենք լեզուով պատմել, ընդունեցէք մեր խոնարհ

Համբոյրը իբրեւ մեր սրտի զգացմանց ապացոյց և նշան. օրհնեալ է Այն, որ կը խնամէ մեզ առհասարակ, և օրհնեալ էք դուք, որ կը պահպանէք մեզ և կուղղէք գէպ ի բարին:

ԿԱՅԻՆ.

(Հոգւոց Հանելով ահամայ Համբուրումէ Ադամայ ու Եւայի ձեռները), Շնորհակալ եմ և ես, բայց ներեցէք ինձ, որ Հանգստանամ քնով, վասն զի հոգնած անդամներս փոքր ինչ հանգիստ են պահանջում, որ կարող լինին առաւօտ անգիս մէջ կրկին կրել երկրագործութեան ծանր աշխատութիւնն, որուն կապուած եմ չարաչար:

ԱԳԱՄ.

Հանգստացիր իմ որդի, որպէս զի անդամներդ կրկին ոյժ ստանան, որով կարողանաս կատարել Աստուծոյ հրամանը, այսինքն քրտամբք ճաշակել, Եւայ, Արէլ, Թիրզայ, գնանք մենք էլ Հանգստանալու մեր խրճիթների մէջ. ձեզ գիշեր բարի, իմ որդիք, (կը մեկնի):

ԵՒԱՅ,

Հանգիստ քուն և քաղցր երազ մաղթեմ քեզ իմ անդրանիկ Վային (կը մեկնի):

ԿԱՅԻՆ.

Գնաք բարեաւ:

ԱՔԷԼ.

Սիրելի եղբայր իմ Վային, խնդութիւնիցս՝ այս գիշերը ինձ ցերեկ է համարվում, թէ և չեմ կամենում քնել, բայց քեզ Հանգստութիւն հարկաւոր է. խաղաղ քուն եմ մաղթում (ձեռքը համբուրումէ ու Թիրզայի հետ հեռանում):

ՏԵՍՍՐԱՆ Բ.

ՄԻՀԱԼԱՅ ԵՒ ԿԱՅԻՆ.

ՄԻՀԱԼԱՅ,

Ինչո՞ւ տակաւին ճակատիդ կնճիռն չի յետ գնում, իմ սիրելի Վային. այն Հանգստութիւնը, որ քո սրտի մէջ դարձաւ, այսօր տակաւին չկարաց տխրութեանդ սև ամպերը փարատել:

ԿԱՅԻՆ.

Ինձ խօսել մի՛ ստիպեր Միհայլայ. ձեր ուրախութիւնը աւելի է խոցում սիրտս. ո՞չ ապաքէն դորանով կամենումէք ցոյց տալ, իբրեւ թէ Վային մոլորուած էր, ուղղուեցաւ, իբրեւ թէ չար էր ու եղբայրատեաց, այսօր բարի դարձաւ. ո՞չ, ես ոչ մոլորուած էի, որ ուղղուեցի, և ոչ չար ու եղբայրատեաց էի ու բարի եղայ, այլ ինչ որ էի, նոյն եմ, ձեր անմոռութիւնը այսպէս է դատում և կարծել է տալիս: Ես Արէլին բնաւ չեմ ատել, միայն թէ նորա կեղծաւոր բնութիւնը ինձ զգուեցի:

է, վասն զի նա իւր կեղծաւորութեամբ թէ ծնողացս է սիրելի եղել և թէ հանգիստ վիճակ է ընտրել . . . , Միհայլայ, ի՞նչ անմտութիւն է մեր ծնողաց՝ իրանց ամօթալի անկման պատմութիւնը միշտ կրկնել, որ այնչափ թոյլ ու տկար եղան մինչ չըկարացին մի պտուղ պակաս ուտել, և մեզ տակաւին չըծնած թշուառութեան մէջ գլորել, դրախտից զրկել, որով դատապարտուեցինք անհնարին տանջանքով ու քրտինքով ճաշակել մեր հացը. Միհայլայ, այժմ դու ասա, ամօթ չէ՞ որ մեր ծնողքը իրանց ամօթալի անկման պատմութիւնն միշտ կրկնումեն:

ՄԻՀԱՆԱՅ.

Բայց... Կային, խնդրեմ մի բարկանար արտասուացս վերայ (լալով), աղաչումեմ, մի թոյլ տար որ տրտմութեան փարատուած ամպերը կրկին զիզուեն գլխիդ վերայ. Աբէլին մի ատիր, և մի բամբասիր մեր ծնողքը՝ որ Աստուծոյ սքանչելիքը և նորա մեծ գթութիւնն են մեզ պատմում, մեր սրտի մէջ երախտագիտութիւն և առաքինութիւն ցանելու համար են անում:

ԿԱՅԻՆ.

Գնանք խրճիթը հանգստանալու, շատախօսութիւններ գլուխս տարան սյսօր, (կը մեկնին)

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ.

ԱՔԷԼ.

Ո՛հ, հայրս սաստիկ որովայնի խիթով տանջվում է. ի՞նչ անեմ Աստուած իմ, դու օգնէ նորան, (կը չոքի բազկատարած) Օրհնումեմ Քեզ, Տէր երկնի և երկրի, օրհնումեմ Քեզ, որ անսահման գթութեամբ և իմաստութեամբ տնօրինումես ամենայն ինչ, համարձակվումեմ նեղութեանս մէջ օգնութիւն խնդրել. թէ և դու իմ խնդրելուց յառաջ գիտես մեր պիտոյքն և հոգումես, Քո տնօրինածդ միշտ բարի է Աստուած իմ. եթէ իմ փափաքս Քո սուրբ կամաց հակառակ չէ, աղաչում եմ, պարգևիր մեզ մեր պատուական հայրը, որ Քո գթութիւնը միշտ պատմէ մեզ, փարատէ նորա ցաւերն, որով չարաչար տանջվումէ. Քո մէկ ակնարկութիւնդ հրաման է նորա ցաւերն հալածելու, Աստուած իմ, (յանկարծ ահաւոր լուսափայլութեամբ մի հրեշտակ է մտնում),

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ.

ԱՔԷԼ ԵՒ ՀՐԵՇՏԱԿ.

ՀՐԵՇՏԱԿ.

(Փունջ մի ծաղիկ ձեռքը) Աբէլ, քո ջերմեռանդ աղօթքը լսելի եղաւ ամենակալ Բարութեան, որ հրամայեց ինձ օգնել ձեզ. ա՛ռ այս ծաղիկները, յստակ ջրով եփի՛ր, տո՛ւր Ագամին որ խմի և առողջանայ:

(Աբէլ խոնարհութեամբ առնումէ ծաղիկը և հրեշտակը աներևութանումէ)։

ՏԵՍԱՐԱՆ Ե.

ԱՐԷԼ.

(Ապշուրեամբ) Ո՞վ Աստուած իմ, ես ո՞վ եմ, հող և մոխիր և մեղաւոր մի մարդ, բայց դու բարեհաճումես լսել պաղատանքս. ո՞վ Տէր իմ, ի՞նչպէս կարող է մի մահկանացու՝ արժանաւորապէս գոհանալ Քեզանից կամ գոհաբանել Քո անսահման գթութիւնը. ոչ միայն մահկանացուաց տկար շրթունքը, այլ և անմահից գունդն ևս չէ կարող արժանապէս օրհնել քեզ (հեռանումէ)։

ՏԵՍԱՐԱՆ Զ.

ԿԱՅԻՆ.

Հայրս բաւական տկար է, սաստիկ տանջւումէ, իսկ մայրս բոլորովին յուսահատած արտասուաց հեղեղներ է թափում իւր աչքերից. ես էլ չրկարողացայ համբերել, ակամայ աչքիցս արտասուք թափուեց, նորա խօսքերն աղբու էին և սրտիս խորերը թափանցեցին. ասումէ թէ ես պիտի մեռանիմ. բայց չէ, չըկարծեմ որ նա մեռնի, մարդ ինքնին ինչպէս պիտի մեռնի. Աստուած իմ, դու ևս մի՛ թողուր որ մեռնի, տակաւին ափսոս է, ինձ օգնումէ դժոխային երկրագործութեան մէջ. բայց եթէ մեռնի, ես ի՞նչ անեմ, թող արգելած պտուղն չուտէր որ չըմեռներ... արդեօք մահն ի՞նչ բան է, գայլի նման է, որ ինչպէս յափշտակումէ ոչխարը, մահն էլ այնպէս պիտի յափշտակէ և ժանիքներով փշրէ հօրս. ո՞հ ինչ վատ բան է մահը. Աստուած իմ, մի՛ թողուր հօրս, որ մեռնի, ես խոստանամ իմ աղքատութեանս չափով զոհ մատուցանել Քեզ. բայց ես գնամ մի առանձին տեղ հանգստանամ մինչ առաւօտ, որ մի՞գուցէ կրկին անգամ գան ինձ գտնեն, տանեն և մինչ ի լոյս անհանգիստ անեն։

(Աբէլ կըմտնէ)։

ՏԵՍԱՐԱՆ Է.

ԱՐԷԼ ԵՒ ԿԱՅԻՆ.

ԱՐԷԼ.

Եղբայր իմ Կային, Տէր լսեց մեր պաղատանքն և առողջացրեց մեր պատուական հօրը։

ԿԱՅԻՆ.

2է՛ Աբէլ, նա շատ տկար է, տակաւին չէ առողջացել, գուցէ կառողջանայ, ես շատ աղօթեցի նորա համար և խոստացայ զոհ մատուցանել Աստուծոյ, եթէ հայրս առողջանայ։

ԱՅԻՆ.

Եղբայր իմ Կային, Աստուած զթալով մօրս աղի արտասուաց, լսելով մեր ամենքի պաղատանքը, հրեշտակի ձեռքով մի փունջ ծաղիկ տուեց ինձ, որ Նորա հրամանի համեմատ պարզ ջրով եփեցի տուի հօրս՝ խմեց և իսկոյն առողջացաւ, օրհնեց Աստուծուն և մեզ. նա առաւօտ իւր սեղանի վերայ զոհ պիտի անէ, մեր ևս պարտաւոր ենք զոհեր մատուցանել ի շնորհակալութիւն:

ԿԱՅԻՆ.

Ես ի՞նչպէս չըրարկանամ և չընախանձեմ. մի ժամ ես աղօթեմ հօրս համար, բայց հրեշտակը ինձ չերևի և ծաղիկ չըտայ, այս է իմ անդրանկութեան պատիւն, այս է իմ արտասուների և աղօթքի վարձքը, մարդու մօտ անպատիւ, հրեշտակի մօտ անպատիւ և գուցէ Աստուծոյ մօտն ևս անպատիւ. քո ձեռքը բժշկուեց հայրս, ուրեմն ևս աւելի պիտի սիրէ քեզ և անդրանկութեանս օրհնութիւն ևս պիտի տայ քեզ. վայ ինձ և եղբւկ, որ անդրանիկ ծնայ. ես ի՞նչ սրտով զոհ պիտի մատուցանեմ Աստուծոյ՝ որ ինձ չըլտեց:

ԱՅԻՆ.

Եղբայր իմ Կային, ո՞չ ապաքէն Աստուծոյ զթութիւնը մեզ հաւասարապէս ողորմեց, առողջացնելով մեր պատուական հայրը և այն ևս գուցէ մօրս և մեր ամենի արտասուաց խնայելով, ուրեմն առաւօտ գնանք մեր զոհերն մատուցանել, խոնարհութեամբ և ամենայն սիրով, ընտրելով մեր ամենալաւ գառները և պտուղները:

ԿԱՅԻՆ.

Թէպէտ աղքատութիւնս ինձ չի ներում զոհ մատուցանել, բայց պիտի մատուցանեմ, վասն զի խոստացել եմ. չըկարծեմ թէ դառն քրտինք թափելով աշխատանք անել և ընտանիք զրկելով զոհ մատուցանել՝ Աստուծոյ հաճելի կըլինի. պէտք է աւելորդ պտուղ ունենալ և յօժարութեամբ Աստուծոյ նուիրել:

ԱՅԻՆ.

Եղբայր իմ Կային, Տէրը մեր զոհին բնաւ կարօտ չէ, վասն զի ամենայն արարածք Իւրն են, այլ միայն մեր սրտի ջերմեռանդութիւնը, աստուածապաշտութիւնը և երախտագիտութիւնն է պահանջում, որոյ նշան և ապացոյց կըլինի մեր զոհաբերութիւնը:

ԿԱՅԻՆ.

Կէս գիշեր անց է կացել դեռ ևս չեմ հանգստացել, զուր անքուն անհոնգիւս եմ լինում. հերիք փոքր ինչ ինձ հանգիստ թողէք:

(Կըմեկնին):

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ.

ԱՆԱՄԵԼԷՔ.

(Աւագեմ՝ երկար եղջիւրներով, պոչով սև մազեղէն հագուստով, կէս այծ, կէս մարդ, երկու ոտքի վերայ կանգնած և մի հեծանոց ձեռքը բռնած) Միթէ՞ ես Սադայէլից պակաս գործ կարող եմ կատարել. ինչո՞ւ փառք և պատիւ միայն նա վայելէ գոռողաբար աթոռի վերայ բազմելով, ես աննշան, անանուն խառնիճաղանճ դեւերի մէջ նստեմ անգործ. ո՛չ, ո՛չ. ես էլ ման գալով երկրագնդի վերայ, ջանամ, աշխատեմ մի այնպիսի գործ գործել, որ բոլոր դժուր զարմանայ և ինձ Սանգարամետի փառք և պարծանք ճանաչէ. երթամ գտնեմ Պայինին, նորա ձեռքով փորձեմ թէ, ի՞նչ է մահու մեռնելը, զոր Աստուած սպառնացաւ Ադամին, երբ որ զրախտից մերժելով ձգեց անապատ երկրի մէջ. բայց երկիրն ևս գեհեան չէ, նորա վերայ էլ կարող են հանգիստ ու երջանիկ ապրել. Այսուհետեւ լինիմ անբաժան ընկեր Պայինին, որով կարողանամ թշուառութիւն և մեղք մացնել մարդկանց մէջ, և ես էլ պարծենալու տեղ ունենամ ընկերներիս մէջ. Եթէ Սատանան պարծենումէ Ադամին ու Եւային դրախտից զրկելու վերայ, հապա որչափ մեծ կը լինի իմ փառքն ու պատիւը, երբ իմ կամքս Պայինի և նորա նմանեաց ձեռքով պիտի կատարեմ միշտ, վասն զի Պայինի սիրտն իմ կամաց համաձայն է. իսկ, ատելութիւն, նախանձ, բարկութիւն և այլն նորա սրտի մէջ մէկի տեղ հարիւր են պտուղ տալիս. Գլուխս հնարքներու գանձարան է, պիտի աշխատեմ երկրագունտը դժուրից աւելի թշուառութեան տեղի դարձուցանել, գնամ գիշերս խորհեմ:

(Հեռանալու ժամանակը վարագոյրը իջնումէ):

(Ետբանալիք):

Պ. Պայուստ Նիրմադանեանի ուղարկած յայտնի հայտագետ հանգուցեալ Մեսրոպ Թադիաթեանցի հետեւեալ բանաստեղծութիւնները տպւած են ինդրելով միանգամայն որ եթէ սոյնպիսի գրուածքներ ևս գտնուին, ուղարկեն խմբագրութեանս, որ ուրախութեամբ սրտի կընդունուին:

Խոժոռագէմ Աթանաս,
Է՞ր ինձ այսքան խստանաս,
Ուր ո՛չ կամք են և ո՛չ իղձ,
Պարապել քոց իմաստից
Պորիցէ՛ քո այբուբեն,
Որ միշտ քաղէ զիմ հոգին,
Օ՛չ թէ լեալ էր իմ անբան,
Եզն լծեալ ի գութան:

Քան տեսանել զանողոր,
Զերես քո ինձ ի մորմնք
Եւ տրորել ծաղիկ տիս,
Ի գիւտ քոյին ցնորից,
Առ ի՞նչ պիտեն քո ուսմունք,
Քո ցաւագին սկզբունք,
Այն ինչ ոսկի և արծաթ,
Ըզմարդ առնեն միայն մարդ:

